

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Leto XIV. Telefon št. 2552. Ljubljana, v torek, dne 27. januarja 1931. Telefon št. 2552. Štev. 10.

Poglavje o izbiranju poklica.

O. Župančič.

Za praktično orijentacijo tistim, ki so udeleženi pri izbiranju poklica: dečku ali mladenki, staršem in tudi »svetovalcu« bi pred vsem drugim bilo treba čim točnejšega pregleda črez raznovrstne poklice. To se pravi, da bi vsak izmed njih moral imeti čim več jasnosti o bistvu, nalogah, gospodarskem položaju, obetajočih upih in razvojnih težnjah po-

A mi? No, i vsak Jugoslovian imej za ušesi zapisano, da bi v hudih časih, ki nas tarejo, trebalo **varčevati** ne samo z denarjem, ampak tudi s — **človeško močjo**, telesno, duševno in moralno! Z neizprosno odločnostjo stopa i pred nas ukaz: »Ne trati energije, temveč porablaj jo!« — vsepovsodi, pri strojih, pri delu svojih rok in svojega duha. Umni gospodar v malem in velikem bo moral tudi o telesnih, duševnih in moralnih močeh, ki jih premore poedinec, natančno voditi račune.

V gospodarskih krogih se pojavlja proti nameravani davščini očitno nerazpoloženje. Proti davščini dobivamo številne pritožbe, ki gredo pred vsem za tem, da sedanje prilike nikakor ne dopuščajo, da bi vzelo gospodarstvo na sebe breme v nameravani obliki. Davščina jemlje iz vseh vrst porabnikov cest, ki naj prispevajo za njihovo obrabo, samo one, ki prevažajo blago po železnici, te pa ne samo z eno davščino, temveč tudi z drugimi davščinami, n. pr. z davščino na vprežno živino, na motorna vozila itd. Davščina pomenja spricho tega specialno obremenitev železniškega prometa in po svojem bistvu povišuje železniške prevozne stroške.

(Konec príhodnič.)

Nadaljnje pritožbe navajajo zopet, da obremenitev po novih davščinah ni v skladu z intencijami naše vlade, ki stremi za tem, da za olajšanje gospodarske krize in težkih prilik, v katerih se nahaja naše gospodarstvo, čim bolj zniža javne dajatve.

Gibanje proti nameravani davščini je tako močno, nerazpoloženje že v takem stadiju, da je naša dolžnost, da se pečemo tudi s tem aktualnim vprašanjem. Gospodarski položaj v naši banovini se je v zadnjih treh letih, odkar je ministristvo za finance zabranilo oblasti, da pobira vagoni davek, izdatno poslabšal. Če vagoni davek že pred tremi leti po avtoritativnem mnenju ministristva za finance ni vstrezal interesom narodnega gospodarstva in trgovine, so tem manj dani pogoji za odobritev tega davka v sedanji še kritičnejši dobi, ko državna finančna politika v pravem razumevanju težkega gospodarskega položaja sama stremi za tem, da čim bolj olajša javne dajatve.

To dejstvo je vsakomur zanimivo. Lamentiramo sem, pritožujemo se tja, da bi pa sami znali stvar prijeti v roke tam, ker je treba, in takrat, ko je prilika, tega pa ne! Menda ga ni, ki bi mogel ugovarjati, da je ravno gornje predavanje bilo najlepša prilžnost, da se to vprašanje med domačimi gospodarskimi krogi temeljito razčisti, da bi mogli potem na merodajnem mestu **kmalu** povedati kaj hočemo, kaj moremo in česa ne mo-

Velika bosanska šumska industrija »Šipad« je pričetkom tekoćega leta izvolila za svojega predsjednika pred kratkim vpokojenega načelnika ministarstva trgovine in industrije g. M. Savića. Kakor čujemo, g. Savić tega mesta ni prevzel in bo eksekutivni odbor te dni znova sklepal, koga naj predlaga za mesto predsjednika.

remo! Pa menda ja ne pričakujemo, da nam bodo pečene piške letele z neba, da nas bodo drugi prosili, naj se blagovolimo vendarle že zganiti tudi sami, da se stvar dovede do kraja? Deus ex machina spada v preteklost, danes pa velja: pomagaj si sam, ali kakor pravi Srb: »Uzdaj se u se i u svoje kljuse!«

Če se tega še dolgo ne bomo zavedli, se bomo na Sušak vozili preko Kočevja samo na — papirju, kot to delamo že deset let in toliko. Na ta način bomo tudi rešili vprašanje brezposelnosti, emigracije itd. itd.,

kaj ne? K takemu in podobnemu »intenzivnemu delu« za procvit in napredek »naših lepih krajev« in kakor se že glasi nešteto fraz, ki smo jih dandanes vajeni, nam je samo »častitati«.

Oni, kateremu ni vseeno, kam plovemo, bo o teh vprašanjih rajni misljal in skušal najti pot, po kateri bo nam, »domišljavim Kranjcem« in obenem prav zares velikim naivnežem mogoče dospeti v deželo stvarnosti, kjer naj bi ne bilo fraz, pač pa resnega, temeljitega in uspešnega dela!

Janko Lajovic.

Dipl. merc. Evgen Lovšin:

O možnostih finansiranja železnice Kočevje-Vrbovsko sever in Črnomelj-Gor. Jadrč.

Jamstva. Vprašanje jamstev je za to delikatno, ker je z njim zvezano zaupanje v državo in vlado. Za naš primer zadostuje, da posojila sploh ne bi dajali, če ne bi imeli popolnega zaupanja. Vsa dosedaj izdana notranja posojila vsebujejo gotove garancije, 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 n. pr. hipoteko na vse objekte, ki se s tem posojilom zgradijo. Za presojlo, katera jamstva bi bila potrebna in primerna za novo posojilo, je dobro, če omenimo ona jamstva, ki so bila dana Blairu v čl. 5 zakona iz leta 1922.

Za plačevanje obresti in izplačilo glavnice jamči brezpogojno kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Razen tega daje vlada kot posebno garancijo za službo rečenega posojila 1. prvenstveno zastavo in vse čiste dohodke državnih monopolov, torej: tobaka, cigaretnega papirja, petroleja, soli, znamk in vrednostnih papirjevin vžigalic — kakor tudi carin kraljevine, z edinim pridržkom, da se bodo oni izmed teh dohodkov, ki že služijo za zastavo prej emitiranim posojilom, v prvi vrsti vporabljal za službo teh posojil. (To so večinoma predvojna posojila v zlatih frankih in angleških funtih kraljevine Srbije in Črnegore).

2. Zastavo na prvem mestu za vse kosmate dohodke vseh državnih železnic v kraljevini, ki morajo biti proste vsake hipoteke, namembe ali kakršnegakoli bremena, kakor tudi železnice od Beograda do Jadranskega morja in njenega končnega pristanišča. Ti dohodki se bodo prištegnili šele tedaj, če ne bi bili dohodki iz zastav pod točko 1. zadostni za službo posojila. Če pa tudi ti dohodki ne bi zadostovali, potem mora vlada kriti obresti na amortizacijo iz običnih dohodkov. Vlada se je nadalje obvezala dovoliti kontrolo monopolov predstavniku imetnikov obveznic.

To so težki pogoji, ki jih izjemoma dosežejo samo veliki inozemski posojevalci, ki pa domačemu kapitalu v rednih razmerah niso dosegljivi. V primeru novega notranjega posojila moramo iskati jamstva najprej v objektu samem. Ker je v zakonu o Blairovem posojilu zakon o baštinskih knjigah in hipotekarnih pravicah do železnic iz leta 1899 ukinjen, o hipoteki, ki tudi iz drugih razlogov ne pride v poštev, ne more biti govora. Rentabiliteta železnice leži v rokah državne tarifne politike, vrednost pa v povečanem blagostanju obeh banovin in v važnosti lažje vojne obrane. Imetniki obligacij, ki že iz teh razlogov ne bi imeli kdaj namena postati lastniki, pa se lahko menjajo in bi sporazumno upravljanje proge bilo težko dosegljivo, vsaj toliko časa, dokler ni urejeno s posebnim zakonom.

Jamstva, ki bi bila primerna za novo posojilo, so sledeča:

Kraljevina Jugoslavija jamči za plačevanje obresti in za izplačilo glavnice integralno in brezpogojno. Razen tega jamči država za redno službo novega posojila prvenstvo z zastavo kosmatih dohodkov nove proge, ki mora ostati prosta vsake hipoteke, namembe ali kakršnegakoli bremena, kakor je to v Blairovem

primeru določeno za druge železnice. Vsako leto bo vlada vnesla v državni proračun za anuiteto potrebno vsoto. Novo posojilo se sme porabiti za gradnjo železniške proge Kočevje—Vrbovsko sever in Črnomelj—Gor. Jadrč. Ko bo ta proga popolnoma dogotovljena, sme vlada porabiti ostanek posojila v izgraditev luke Sušak—Martinsčica.

Razdolžitev (amortizacija).

7% Seligman se mora razdolžiti v 30. letih z nakupom obveznic na borzi, če je tečaj pod pari, sicer pa po nominalni vrednosti potom izžrebanja.

7% investicijsko posojilo iz l. 1921 je vračljivo v 50 letih z izžrebanjem ali odkupom.

8 in 7% Blair se mora vrniti v 40. letih, država pa si je pridržala pravico po 15. letih odkupiti neamortizirani del posojila s tem, da plača gotovo premijo imejteljem obligacij.

2% vojna škoda pa je premijska renta, ki se amortizira z izžrebanjem. Vsako leto se razdolži še 188 obligacij, na katere se izplačajo dobitki od 1 milijona do 10.000 dinarjev.

Novo posojilo naj bi bilo vračljivo v 30. do največ 40. letih na ta način, da bi država vsako leto kupila na borzi 30. ali 40. del emitiranega nominala, če bi bil tečaj pod pari; v primeru, da bi bil tečaj al pari ali nad nominalno vrednostjo, bi država isti del nominalnega posojila vrnila v gotovini potom žrebanja. Poleg tega naj ima država pravico vrniti posojilo tudi preje in sicer brez navedbe termina. Če bi se namreč naše gospodarske prilike še naprej boljšale od leta do leta in bi se posojila za državo pocenila tudi z ozirom na mednarodni denarni položaj, potem se mora državi omogočiti sorazmerno visoko obrestovanje 8% posojilo konvertirati v nižje obrestovano ali pa izplačati imejtelje obveznic v gotovini, slednje seveda po njihovi volji. Za primer navajamo, da je Belgija razpisala pred kratkim novo inozemsko posojilo po obrestni meri 4% % in pri emisijskem tečaju 95, kar pomeni efektivno obrestovanje posojila 4% %. To posojilo bo porabila Belgija, kakor poroča »Narodno blagostanje«, za konverzijo oziroma izplačilo 8% dolarskega posojila iz l. 1921.

Obremenitev države za službo posojila ne bi bila prevelika. Obresti posojila bodo deloma krite z dohodki nove proge. Amortizacija pa bo v celoti povečala izdatke v državnem proračunu. Obresti bodo vsako leto manjše, dohodki proge pa predvidoma večji. Amortizacijska kvota v primeru 30. letnega obrestovanja 10 do 13 milijonov dinarjev. Proračun za leto 1929-30 predvideva anuitetno službo državnih dolgov 868 milijonov dinarjev, od tega 670 za povojne, ostanek pa za predvojne dolgeve.

Drugi pogoji. Da bi se pritegnili k nakupu obligacij posebej oni avtonomni zavodi in privatne družbe (zavarovalnice in slično), ki so dolžni del svoje imovine nalagati v državne papirje, moramo zakon o novem posojilu priznati novemu državnemu papirju pupilarno varnost, t. j. ono varnost, ki jo smatrajo sodišča pri nalaganju premoženja mladoletnih za potrebno.

Novi papir naj ima v zakonu zadržano pravico do lombarda pri Narodni banki in pri Poštni hranilnici in sicer najmanj 75% od vsakokratne tečajne vrednosti. Lombardno posojilo proti zastavi obveznic naj bi se obrestovalo z 1% izpod nominalne obrestne mere, torej po 7%.

Posojilo, obresti kuponov in amortizacijska izplačila naj bodo prosta vseh davkov, doklad in taks, sedanjih in bodočih. Obligacije naj bi se lahko uporabljale za kavcije pri državnih in drugih javnih dobavnih predpisih.

Konec prihodnjic.

Tekstilni trg v l. 1930.

Kakor drugi trgi, tako zaznamuje tudi tekstilni trg v l. 1930. bolj slabe rezultate. Majhno povpraševanje je imelo za posledico, da so skoro vse te tekstilne tovarne zelo skrčile svojo produkcijo, nekatere celo za 50 odstotkov. Pa tudi trgovci na drobno so skrčili svoje zaloge na višino, ki jim je potrebna za kritje najnujnejših povpraševanj. Posledica tega je, da so danes skoro vse zaloge prazne. To pa utegne imeti slabe posledice i za trgovce i za producete. Kakor hitro bi se namreč pojavilo kakšno izboljšanje ali pa ko bo nastopila bližajoča se velikonočna sezona, bodo ostali trgovci brez zahtevanega blaga in se tudi ne bodo mogli z njim tako hitro založiti. Korist bo v tem slučaju odnesel le tisti, ki ima danes dovolj poguma, da založi svojo zalogo v večji meri, kot se to zahteva danes za kritje potreb konsumentov.

Cene v bombažni industriji so v preteklem letu padle za 50 odstotkov v primeri s cenami v l. 1929. tako, da stoje danes pod predvojnimi nivojem. Ta veliki padec cen je bil vzrok velikanskim izgubam, trgovce pa je privedel do velike previdnosti pri nakupovanju.

Padec cen ruskemu platnu je povzročil v industriji platna splošen padec cen platnu. Cene platnu se približujejo danes predvojnemu cenam, kar ima za posledico, da se konsumenti bolj zanimajo za tovrstno blago. Povpraševanja pa so bila kljub temu prav slaba. Čehoslovaška in belgijska industrija je zelo dobro konkurirala nemški industriji.

Najslabši pa je položaj na trg z naravno in umetno svilo. Padec cen je bil tu tako velik, da ni danes moči najti kupcev niti za cene, ki stoje globoko pod produkcijskimi stroški. Vse nade trgovcev, da bo moda svilenih oblačil prinesla v tem oziru izboljšanje, so se izjalovile.

V splošnem se pa opaža, da je kupčija z manj cenanim blagom živahnejša kot pa z dragim, torej je tekstilna industrija prisiljena, da zmanjša ne samo kvantiteto, ampak tudi kvaliteto svojih produktov.

Nerazpoložene borze.

Okoli Novega leta nastopivše prijaznejše razpoloženje v svetovnoborzi kupčiji je v zadnjem času zopet izginilo in se je umaknilo močno izraženi nesigurnosti in želji po prodaji efektov. Zlasti se je to čutilo v Berlinu in Parizu ter v Stockholmu (baisse Kreugerjevih delnic). Dobro sta se pa držala New York in Amsterdam in deloma tudi Zürich in Milan. Iz indeksov 12 mednarodnih efektov borz izračunjeni mednarodni borzni indeks je padel v tednu od 3. do 10. t. m. od 66 na 65.1 ali za 1.35% ter je dosegel s tem globinsko točko leta 1930. Vzemimo za konec leta 1927 številko 100 in primerjajmo z njo druge indekse številke.

Konec 1927	Začetek 1929	Začetek 1930	3. jan. 1931	10. jan. 1931
= 100	100	100	100	100
Berlin	113.6	77.1	47.5	45.8
London	102.6	65.5	50.0	48.5
Pariz	156.8	134.7	92.0	86.7
Bruselj	133.8	82.0	56.5	55.9
Amsterdam	104.5	80.8	51.2	52.9
Stockholm	109.5	81.4	71.0	67.2
Zürich	101.9	78.5	68.7	69.9
Dunaj	91.4	78.2	59.3	57.9
Budimpešta	109.2	79.0	60.7	59.8
Praga	108.3	94.8	76.2	75.8
Milan	124.0	94.2	77.1	77.7
New York	137.3	115.6	81.3	83.3

Po svetu

Tvrška Julius Meinel d. d. na Dunaju razdeljuje letos 13-odstotno dividendo.

Vseh brezposelnih na svetu je po zadnjih statističnih podatkih že okoli 20 milijonov, od teh 11 milijonov v Evropi; tu jih je največ v Nemčiji, ca. 4.500.000.

Bančni kartel v Čehoslovaški se posvetuje o znižanju obrestne mere, ki naj bi stopilo v veljavo s 1. februarjem. — Ilkrti se hočejo velike banke združiti v ožjo skupnost, da morejo razvijati kreditno in obrestno politiko brez ozira na manjše denarne zavode.

Plugi so prosti uvozne carine, in sicer do 30. junija t. l.; tako je odločil fin. minister.

Francoski tovarnarji umetne svile so pustili cene svojih izdelkov nespremenjene, ne glede na to, da so v Ameriki ceno umetne svile znižali.

1326 bančnih konkurzov v U. S. A. je bilo registriranih v preteklem letu; leta 1929 je znašalo njih število 643, torej več kot še enkrat manj kakor v preteklem letu.

V Londonu je padel cink na novo globinsko točko 12 1/2 funtov; doslej najnižja cena, 13 1/4, datira še iz leta 1885. Glej člančič.

Švicarska Narodna banka je znižala obrestno mero od 2 1/2 na 2%. Ima torej sedaj isto obrestno mero kot francoska banka.

Produkcija surovega železa v Luksenburški je bila lani z 2.910.000 tonami za 15 odstotkov manjša kot leta 1929, produkcija surovega jekla z 2.270.000 tonami pa za 16 odstotkov.

Produkcija surovega železa v Angliji je znašala leta 1929 7.600.000 ton, lani 6.100.000 ton, produkcija surovega jekla je pa padla od 9.600.000 ton na 7.200.000 ton.

Industrijska družba Sagacia v Torino je prišla v konkurz, njena delniška glavnica se vodi z zneskom 180 milijonov lir.

Brezposelnost v Avstriji je narasla že nad 360.000 in je bila 15. t. m. za 22.000 večja kot 31. decembra 1930.

Brezposelnost v U. S. A. je po zadnjih cenitvah že ca. 7 milijonov, in ni videti zaenkrat še nobenega izhoda.

Borzni kolek v Poljski je v prometu z vrednotnimi listinami za čas od 1. januarja do 31. decembra 1931 znižan od 0.2 na 0.1%.

Japonske predilnice so dobile vsled štrajka v angleški bombaževi industriji mnogo novih naročil.

Hranilnih vlog v vseh avstrijskih denarnih zavodih je bilo na koncu preteklega leta 1879.3 milijonov šilingov, to je za 260.4 mil. šilingov več kot na koncu leta 1929.

Novo elektrarno ob Donavi namerava zgraditi v Avstriji tvrška Siemens-Schuckert; v štirih etažah bo voda zažezena.

Philipsov koncern žarnic je odpustil 2000 delavcev; to je 10 odstotkov 20 tisoč delavcev broječega števila. Poleg sezijskih znakov utemeljujejo odpustitev delavcev tudi z ustanovitvijo novih Philipsovih tovarn v raznih drugih državah, ki odjemajo holandski matici naročila.

Likvidnost denarja na Dunaju je zelo velika in računajo z nadaljnjo njegovo pometitvijo. Zasebna obrestna mera je zelo padla.

Mednarodni kongres pekov se vrši od 27. do 30. t. m. v Budimpešti. Nameravana je ustanovitev mednarodne organizacije s sedežem v Berlinu.

Ljubljanska borza

Tečaj 26. januarja 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	22.76	22.82
Berlin 1 M	13.450	13.480
Bruselj 1 belga	—	7.893
Budimpešta 1 pengö	—	9.8904
Curich 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	7.9467	7.9767
London 1 funt	274.60	275.40
New York 1 dolar	—	56.545
Pariz 100 fr.	—	222.02
Praga 100 kron	167.28	167.08
Trst 100 lir	295.55	297.55

Trgovska gremijalna šola v Kranju.

Deseto leto poteka, kar se je osnovala v Kranju gremijalna šola, ki ima značaj trgovske nadaljevalne šole in je obenem z občo obrtno nadaljevalno priključena deški osnovni šoli.

Gremijalna šola je rodila nujna potreba, ki jo je ustvaril nagli razvoj in razmah obrti vobče in še posebej trgovine v prvih povojnih letih. Obča obrtna šola je imela tedaj tri razrede s 175 učenci. Obiskovali so jo tudi trgovski vajenci, ki so tvorili zlasti v najvišjem razredu večino, ker so z ozirom na višjo predizobrazbo uspešneje napredovali. Škoda le, da slednjim ni bilo mogoče nuditi dovoljnega strokovnega znanja z ozirom na značaj šole.

Ob priliki inšpekcijske konference leta 1920 je ugotovil hibo tedanji nadzornik za nadaljevalno šolstvo g. inž. Jaroslav Foerster na podlagi lastnih zaznav in po poročilu učiteljskega zbora in obljubil vso pomoč, da dobi Kranj samostojno trgovsko nadaljevalno šolo. Gremij trgovcev za politični okraj Kranj se je oprijel izvedbe načrta z največjo vneto in si je znal predvsem po zaslugi agilnega predsednika g. ravnatelja Franca Sirca zagotoviti potrebne sredstev za vzdrževanje te šole. Polno razumevanja je našla misel tudi pri županu mestne občine Kranj g. Cirilu Pircu, priznanemu borcu za razvoj slovenskega trgovskega šolstva še v predvojni dobi, ki je upošteval najnovejšo temeljitejšo izobrazbo trgovskega naraščaja obljubil in tudi izposloval trajno znatno podporo mestne občine, ki je bila z ozirom na malenkostno državno subvencijo tem potrebnejša. Ustanovitev je bila dovoljena 20. septembra 1920, otvorjena pa je bila šola 2. oktobra leta 1921 in sicer postopoma I. — III. razred. Leta 1923-24 je bila šola popolna in tedaj je predložilo učiteljsko šolo vel. županu ljubljanske oblasti pravični in učni načrt, ki sta bila v polnem obsegu potrjena. Pouk traja 10 mesecev po 8 do 10 ur tedensko, učni predmeti pa so sledeči: srbohrvaščina, računstvo, trgovinstvo, menično znanstvo, blagovnanstvo, knjigovodstvo, korespondenca, vzorni kontor, zemljepisje, pisanje in nemščina.

Nujno potrebo ustanovitve dokazuje dejstvo, da je znašalo število vpisanih takoj prvo leto 52, med njimi 34 učencev in 18 učenk. Vsega se je vpisalo v prvem deceniju v šolo 279, šolo dovršilo pa 105 učencev in učenk. Trirazredno trgovsko gremijalno šolo v Kranju so posejali prvotno učenci in učenke iz vsega območja gremija trgovcev za srez Kranj. Leta 1927-28 pa je ustanovil gremij na podlagi ugodnega prosvetnega kranjske šole enaki prosvetni ustanovi še v Trzinu in Škofji Loki, tako da posejajo danes kranjsko šolo le domači učenci in učenke in obvezno še oni, ki se učijo a hodijo 4 km, prostovoljno pa nekateri, ki so oddaljeni do 10 km. Skupno je vpisanih v tekočem šolskem letu 59 učencev in učenk.

Doseženi učni uspehi so, na podlagi izjav nadzornikov obrtno nadaljevalne šole, prav dobri, kar dokazujejo tudi lične razstave skrbno in snažno izvršenih pismenih izdelkov. Gotovo pa je, da bi bili uspehi še boljši, ako bi se gg. trgovci striktno držali za sprejem predpisane predizobrazbe, t. j. II. razred meščanske šole, gimnazije odnosno slične šole. Vzoren je obisk, ki znaša povprečno 96%. Šolo upravlja ves čas šolski upravitelj g. Anton Sepaher, poučujejo pa še: Stanislav Završnik, Anka Matuljeva in Adolf Klavara. Šola je nadzoroval že letos banovinski inšpektor g. inž. Mihajlo Presl, ki se je prav tako pohvalno izrazil o uspehih.

Naravno je, da skrbi učiteljsko, ki deluje na šoli, tudi za splošno vzgojo trgovskega naraščaja in porabi vsako priliko, da opozori učence in učenke na važnejše dogodke iz preteklosti in sodobnega življenja ter jih navaja na sodelovanje pri kulturnih ustanovah.

Vzledno deluje šolski odbor gremijalne šole pod predsedstvom gosp.

ravnatelja Frana Sirca, ki skrbi, da se šoli ni treba boriti z materielnimi težavami, ter s pravim umevanjem podpira njen razvoj, predvsem z nabavo potrebnih učnih pripomočkov in subvencioniranjem poučnih ekskurzij. V posnemanju vredni skrbi za izobrazbo trgovskega naraščaja podpira g. predsednika ves čas še blagajnik g. Fran Berjak.

Tako vrši trirazredna trgovska gremijalna šola v Kranju že deseto leto važno vzgojno in izobraževalno

Fr. Zelenik:

Star pripomoček.

Nekdaj so trgovci stekali radi slabih časov, danes smo modernjši, pa se pritožujemo radi krize. Poleg krize pa daje mnogo povoda za pritoževanje počasnost odjemalcev, kateri nikakor ne morejo ali nočejo pravočasno poravnati račune. Ta vzrok pritožbam bo pa tako star, kakor je stara kupčija na upanje.

Razni vseboljeznalci priporočajo različne pripomočke za odpravo ali zmanjšanje tega zla. Nekateri nasvetovanih pripomočkov so sicer jako umestni, ali imajo napako, da ne zaležejo dosti. Drugi zopet so taki, da dobavitelj pač dobi svoj denar, izgubi pa ob enem odjemalca. Kakšnega denarja so pa odjemalci vredni, lahko izračunamo po zelo velikih izdkih za reklamo. Razne firme, katere zelo veliko izdajajo za reklamo, pač ne plačujejo radi takega časopisa, ampak hočejo pridobiti odjemalcev. Razni pripomočki novodobnih zboljševalcev trgovine niso vsi primeri ni jih previden trgovec tudi ne uporablja brez predvarka, čeravno jih najde v modernih, po 400 in več strani obsežnih in zelo dragih knjigah.

Ze v preteklih vekih so trgovci prav dobro poznali odjemalce, kateri bi lahko plačali, pa vseeno ne odrinejo denarja. Vedeli so, da morajo takemu nuditi kako ugodnost za hitro plačilo. Vpeljali so popust, nazvan skonto.

Zadnje čase pa razne firme nočejo več poznati skonta, čeravno niso znale nadomestiti ga z čim boljšim. Pravijo, da so njihove cene tako skrajno kalkulirane, da ne morejo dovoljevati naknadno še kak popust. Če bi bila ta trditve tako popolnoma resnična, kako je pa potem mogoče, da tudi take firme žrtvujejo mnogo časa, dela in stroškov z razpošiljanjem računskih izpiskov in številnih opominov, in če potem odjemalec plača račun z znatno zamudo, ne zaračunajo niti zamudnih obresti, ampak se kažejo jako širokogrudne.

Tu povedano dokazuje, da taki dobavitelji, kateri nočejo nuditi točnemu in hitremu plačniku kake ugodnosti, napadno postopajo. Ze od nekdanje v navadi, da tistega, ki hitro in točno plača, ne stavljamo v isto vrsto s tistim, ki rabi več časa za plačilo. Ako dobi dobavitelj hitro svoj denar, lahko z njim obratuje in kupčuje, mu ni treba za te zneske iskati bančnega ali blagovnega kredita. Itd.

Če je bil skonto umesten v prejšnjih časih, je tembolj umesten sedaj, ko tudi dobri odjemalci zavlačujejo plačila radi obresti.

Moderni dobavitelj, kateri pozna razpoloženje odjemalcev, skuša na vsak način hitro dobiti denar od odjemalca. Videl sem račun s takimi-le pogoji: Za plačilo ob prejemu računa 5 % skonto, v osmih dneh 3 %, v 30. dneh 2 %. Firma se drži strogo teh pogojev in ne pusti čisto nič barantati. Pri nekaterih drugih firmah sem videl istotako znaten skonto, vendar za nekaj dni jim ne gre.

Za dolžnika znači skonto znatno ugodnost v ceni in veča njegova konkurenčnost sposobnost. Vsak resen trgovec gleda na to, da lahko izrablja skonto. Marsikateremu kaže, da se poslužuje tudi bančnega kredita in potem plačuje račune per kasa.

Prijetne bodo poslovne zveze z dobaviteljem in brez vsakega trenja, ako dolžnik vpoštevava stavljenega pogoje. Nikakor ni v redu, ako marsikateri na delo in je lahko ponosna na svoje uspehe, ker beleži kljub sorazmerno razne načine obrača pogoje in izrablja.

kratki dobi lepo število absolventov in absolventk, ki so zavzeli v trgovini na podlagi temeljite teoretične naobrazbe in po zaslugi vzornih svojih gg. šefov tudi praktične izurjenosti odlična mesta.

Vsem faktorjem, ki kakorkoli podpirajo mlado institucijo, želimo vztrajnosti pri njihovem požrtvovalnem delu, ki naj vodi še k nadaljni izpopolnitvi in novim uspehom s posebnim ozirom na važnost mesta Kranja kot trgovskega in industrijskega centra Gorenjske.

Neki trgovec je dobival račune s pogojem, da mu je za plačilo v 30. dneh dovoljeno 2 % skonta. Računov pa ni plačeval v 30. dneh ampak v treh mesecih. Vključ temu si je odbijal 2 % skonta, ali priračunaval je zamudne obresti po 6 % na leto, tedaj za 2 meseca 1 %. Drugi zopet na drugačne načine postopajo.

Nekatere firme molčijo, druge zopet oporekajo, večinoma brez uspeha, ker nočejo izgubiti odjemalca. Navedem pa slučaj, da je trgovec radi svojih nepravilnih odbitkov občutil neprijetne posledice. Njegov dobavitelj je take odbitke iztožil. Trgovec je pri vsakem računu napravil nepravilne odbitke. Firma je potrdila prejem stvarno plačanega zneska ter pripomnila, da je na računu toliko in toliko ostanka. To se je vleklo nekaj let in se je nabral precej lep znesek. Naenkrat je dotični odjemalec izostal. Firma mu je večkrat ponudila blago in ga vabila k odjemu. Ker naračil več ni bilo, je firma poslala računski izpisek s pozivom, da naj dolžnik poravna izkazani saldo. Ta seveda ni plačal, na kar je sledil tožba in seveda tudi obsodba na plačilo ostanka in stroškov.

Ponovno navajam, da mora imeti točen in uren plačnik kako korist od tega. Takemu odjemalcu ne služi v spodbudo, če mora plačevati po tistih cenah, kakor slab plačnik. Cene naj bodo enotne, ali pogoji naj bodo različni. Lahko se pripeti, da tudi počasen plačnik kedaj točno plača, pa mora videti korist od tega.

Plačilni pogoji se morajo uvaževati, potem je poslovna zveza prijetna za obe stranki.

Razstave sejmi

Lovska razstava v Sarajevu. »Sarajevsko Lovsko Društvo« priredi dne 3. februarja 1931 pod vodstvom strokovnjakov v Sarajevu razstavo divjačine. Natančnejše informacije daje trgovska in obrtniška zbornica v Sarajevu.

Pomudbe poupraševanja

»Büro zur Förderung deutsch-jugoslavischer Wirtschaftsbeziehungen, Berlin SW 61, Grossbeerenstrasse 71« sporoča, da išče neka večja nemška tvornica stekla zastopstvo v Jugoslaviji. Druga tvornica išče zastopnika za železne peči. Interesenti naj se na gornji naslov direktno obrnejo.

Bodimo sodobni!

Kdo naj stalno skrbi za dobro in pravočasno reklamo.

Ko ste letos delali bilanco in proračun za začetno poslovno leto, ali ste predvidevali čisto poseben in neodvisen budžet za reklamo? Vidite, to je prvi znak, da polagoma, pa sigurno capljamo za velikimi, podjetnimi narodi, ki so si z svojim umnim gospodarstvom in, če hočete, z umno propagando ustvarili blagostanje. Tak poseben in neodvisen budžet je temelj ter predpogoj za uspešno propagandno akcijo. Sedaj šele si je treba omisliti nekega, ki bo stalno skrbel za dobro in pravočasno reklamo.

Pri nas žal še nimamo odgovarjajočega števila dobrih reklamnih strokovnjakov. A skrajni čas je, da si jih oskrbimo. — Kakor rabi vsako večje podjetje svojega knjigovodjo, korespondenta in razne druge specialiste, tako je

vsakemu takemu podjetju v prvi vrsti potreben človek, ki ume iz določenega propagandnega budžeta ustvarjati največje koristi, in to tekom vsega leta. Tak človek ni navaden uslužbenec, lahko se reče, svojevrsten umetnik je, ker mora popolnoma poznati tolikanj različno materijo, dušo mase odjemalcev, da jo nadvlada s svojim propagandnim prizadevanjem in jo končno pripravi do najvišjega zanimanja za določen predmet ali podjetje. To je smisel in cilj reklame, vse drugo pa zavisi potem od sposobnosti onih uslužbencev, katerih dolžnost je, odjemalca tako postreči, da se ga za vselej priklene na svoje podjetje. (To-le je pa ravno tisto, kar domala vsi naši podjetniki tako silno napačno imenujejo — reklamo. Ti lahko človeku še tako postrežeš, pa boš slabo imel, ako ne boš imel čim širšega kroga odjemalcev. Tisto pripovedovanje od človeka do človeka je dokaj problematično, zakaj malo jih je, ki bi si dali uplivati od svojih ljudi, kadar gre za njihove interese, zakaj vsak podjetnik se trudi, da si priklene odjemalce. Novine igrajo tukaj važnejšo vlogo zakaj one so regulator javnega mišljenja in prepričanja, kakor sem to utemeljil v enem predhodnih člankov.)

Recimo, da podjetje takega strokovnjaka še nima. Seveda obstoji dvojje izhodov:

Imate uslužbenca, ki si je s svojim znanjem, obnašanjem in poštenostjo pridobil vaše simpatije. Dajte temu človeku priliko in sredstva, da si v reklamni stroki pridobi potrebnega znanja in izkušnje. Ako lahko utrpíte, pošljite ga na tuje, da obiskuje posebno strokovno šolo ali vsaj tečaje. (Saj je znano pravilo, da lažiki v stroki, za katero se zlasti zanimajo, mnogo več doprinesejo kot strokovnjaki sami. Dokazov menda ni treba navajati.) Vsekakor pa mora reklamni strokovnjak najprej čim bolj spoznati priliko ljudi, s katerimi bo imel pozneje posla, in se šele potem podvreči svojemu studiju. Edino na ta način mu je mogoče svoje učenje racionalizirati v smislu sodobnosti, zakaj nesmiselno se je učiti nečesa, kar našim prilikam ne odgovarja.

Po drugem izhodu boste segli pa tedaj, ako nimate v svojem podjetju nikogar, ki bi kazal dovolj vrlin v te svrhe. Predpostavljam seveda, da podjetnik sam, če mu je do procvita svoje stvari, ne utegne skrbeti za reklamo, ker požre to ogromno časa in potrpljenja, torej stvari, katere bi posloven človek rad kupil in drago plačal, da bi se le kje prodajale! Drugi izhod so strokovnjaki, ki se bavijo samo z reklamo in ki štejejo v službi vseh, ki jih rabijo. Pri nas takih ljudi še nimamo, ker jim ne nudimo možnosti obstanka. Toda čas jih bo prinesel, tako kot je prinesel že mnogo drugih raznim podjetnikom pomagajočih specialistov.

Pri novinski propagandi imamo akviziterje, nabiralce oglasov, katere nam določijo oglasni oddelki raznih listov in revij. Poglavlje o teh akviziterjih je dokaj žalostno, toda sedaj znatno bolje kot v prejšnjih časih. Ponavadi so bili taki nabiralci oglasov ljudje, ki jim je v prejšnjem poklicu izpodletelo in so smatrali to nabiranje le kot nekakšen prehodni zaslužek. Vprašanje je, koliko se razumejo ti ljudje na celo reč. Navadno prav malo, tako, da so s svojim neznanjem in nezadostno ali napačno postrežbo škodovali onim, ki so se z zanimanjem posvetili takemu poklicu. Tako pride, da se potem tudi dobre reklamne strokovnjake gleda po strani, češ, sitneži nadležni.

No, hvala bogu, sedaj dobivamo tudi že nabiralce oglasov, ki so na svoj poklic primerno pripravljeni in si znajo s svojim učinkovitim nastopom ter dobrim strokovnim znanjem pridobiti upanje podjetnikov. Dober zastopnik novin mora biti dobrodošel vsakemu podjetniku, ker pride ravno ob pravem času, takrat ko je z ozirom na okolnosti najpotrebnejši. Tak človek namreč točno ve, kdaj je komu potreben, ker ima doma urejen točen pregled vseh, ki ga rabijo. Na drugi strani je pa dober akviziter tudi dober svetovalec in prijatelj onemu, ki zanj dela, zakaj zastopnik novin mnogo vidi in mnogo ve, zlasti stvari, za katere se poslovni ljudje ne utegnejo brigati.

Ivo Zor.

Veletrgovina
A. Šarabon
 v Ljubljani
 priporoča
špecerijsko blago
 raznovrstno žganje, moko in
 deželne pridelke, raznovrstno
 rudninsko vodo.
 Lastna pražarna za kavo in
 mlin za dišave z električnim
 obratom.
 Ceniki na razpolago.
 Telefon št. 2666.

Vzroki padca cen tekstilnim produktom.

Splošni padec cen se najbolj občuti pri tekstilnih surovinah, ker zmanjšana kupna moč konzumentov se najbolj kaže v oblačilni industriji.

Bombažni trg je trpel predvsem na veliki nesigurnosti, katero so povzročale mere, ki so jih podvezemali ameriški producenti v svrhu racionalnejše predelave bombaža: zmanjšali so produkcijsko površino, hoteč na ta način povisati cene. Toda površina se je tako neznačajno zmanjšala (od 45'8 na 45'2 milj. acrov), da praktično sploh v poštev ni prišla, zlasti še, če pomislimo, da so se radi velike suše produkcijski stroški povečali. Tudi indijski bojkot angleškega blaga in zmanjšana kupna moč kitajskih konzumentov radi propasti tamošnje srebrne valute, sta zelo mnogo škodovala angleški bombažni industriji; radi tega so bile prisiljene nekatere angleške tekstilne tvornice zmanjšati svoje obrate za 50 %. Pa tudi v Ameriki, Nemčiji in Japonski ni bilo v tem oziru nič boljše.

Tudi volneni trg je doživel že takoj začetkom leta velik padec cen. Radi industrijske depresije je bilo povpraševanje po volni malenkostno, k čemur je tudi mnogo pripomogel grozeči mezdni konflikt v angleški volneni industriji. Položaj pa se je nekoliko blažil radi zmanjšane produkcije avstralskih in novozelandskih producentov tako, da so bile cene sredi leta še precej stabilne. Velik angleški štrajk in poostreitev angleške finančne krize pa sta povzročila velik reakcijo v tem pogledu. Padec cen, ki je nastopil, so občutili predvsem novozelandski producenti, ki so imeli velike zaloge blaga še iz prejšnjega leta, med tem ko so avstralski producenti še pravočasno skrčili svojo produkcijo.

Štrajk v francoski tekstilni industriji in zboljšanje južno-ameriške produkcije ter s tem povečanje konkurence, pa sta položaj še bolj poslabšala. Zaščitne mere s strani Anglije in Avstralije niso v

tem pogledu prinesle nikakih vidnih izboljšanj, pričakovati pa je, da bodo v bodoče, zlasti še, ker se opaža poživljenje povpraševanja.

Skoro enak položaj vlada na jutinem trgu. Kar pa je najbolj poslabšalo položaj, pa je to, da se je produkcijska površina povečala od 3'3 na 3'5 milj. acrov in da je bila letina izredno ugodna tako, da je narasla produkcija od 1'4 milj. bal v letu 1929, na celih 11'2 milj. bal v l. 1930. Radi tega se merodajni krogi danes resno bavijo z mislijo, da bi v bodoče omejili zakonskim potom produkcijsko površino. Če bo to res kaj gospodarstvu pomagalo, je veliko vprašanje. Če bodo namreč dotično površino nasadili z rižem, kateri edini bi še uspeval, potem je nevarnost, da bodo s tem občutno poslabšali že itak slab položaj na rižnem trgu.

Ruski agrarni trusti.

Iz Moskve pišejo: O razvoju poljedelskih državnih obratov v Sovjetski zvezi prinaša uradna agentura sledeči pregled:

Sedaj, ob pričetku 14. leta Sovjetske zveze, se nahaja v Rusiji 142 državnih posestev za kulturo žita s površino 16 milijonov hektarov. Na njih obratuje 16 tisoč traktorjev po 200 KS in 50.000 strojev najrazličnejših vrst. Letos so dala državna posestva nad 8 milijonov stotov žita. Državni trust za živinorejo obstoji iz 128 državnih posestev s površino 15 milijonov hektarov in s številom ca. 1 milijon glav goveje živine. — Sladkorni trust šteje 180 sladkornih tovarn, ki razpolagajo s 786.000 hektari sladkornoposne pridelovalne zemlje. V tekočem letu se je pridelalo na teh posestvih 160 milijonov stotov sladkorne pese (to je ruski stot s ca. 2/3 kg). Poleg tega je bilo na teh posestvih 25 tisoč glav goveje živine. — Z bombažem obdelani prostori meri sedaj 75 tisoč hektarov, ki so dali v tekočem letu 500.000 stotov bombaža. V juliju leta 1930 je bil organiziran prvi sovjetski trust za prašičerejo, ki razpolaga danes z 275 državnimi posestvi in s 150 tisoč prašiči. Trust ovčereje razpolaga s 116 državnimi posestvi s površino 12 milijonov hektarov in z 2.650.000 ovcami. V marcu 1930 je bil organiziran trust za rejo perutnine, ki mu je bilo pridelenih 65 državnih posestev. Sedaj zaključujejo zgradbo inkubatorjev, v katerih se lahko hkrati izvali 6 milijonov jajec. Trust lanu in konoplje ima na razpolago 58 državnih posestev s 468.000 hektari. Semenski trust razpolaga trenutno s 43 državnimi posestvi in s površino 871.000 hektarov. Trust mlekarstva in pridelovanja zelenjave razpolaga s 100.000 hektari in s 60.000 molznimi kravami.

O ZNIŽANJU CEN V NEMČIJI.

Beremo iz Berlina: Od vlade pred nekaj tedni z mnogo obetajočo energijo započeta akcija za znižanje cen je tik pred prazniki popolnoma zastala. Na trgu nekaterih važnih živil je nastopilo

celo proti-gibanje. Od vse akcije je preostalo v Berlinu samo majhno znižanje v ceni kruha in krompirja. Za meso so se pa o praznikih plačevale iste cene kot pred pričetkom akcije. — Posamezna podjetja delajo pač izjeme. Tako beremo o radikalnem sunku v smeri proti znižanju cen od strani čokoladne in kakao-tovarne Most d. z. o. z. v Halle. Tovarna je izstopila iz zadevne konvencije in hoče izvesti 40 odstotno pocenitev, kar bi se dalo doseči potom izločitve prekupcev z direktno prodajo konsumentom. V svojem ožjem srednjemškem delokrogu bo ustanovila tovarna nad 100 prodajnih podružnic. Dalje naj se pocenitev doseže tudi s tem, da se ne prodaja več po teži, temveč samo v ovojnicah po enotnih cenah. Na mesto luksuzne ovojnine naj pride cenejša ovojnicina. Pri vsem tem naj pa kvaliteta ostane ista kot je bila prej. — 5. t. m. se je pričela v Berlinu velika inventurna razprodaja z geslom »Die zertrümmerten Preise«. Vsled slabega gospodarskega položaja in zmanjšane nakupne moči je blaga željno občinstvo padlo po znižanih blagovnih cenah z doslej neznano silo. Že v zgodnjih jutranjih urah je bil naval na konfekcijske trgovine in blagovne hiše ogromen; zlasti ženske iz revnih slojev prebivalstva in obubožanega meščanstva so bile vsled deloma do 70% znižanih cen tako vznemirjene, da so razprodajalci komaj preprečili prepire med prodajo.

Dobava-prodaja

Oddaja zakupa restavracije na postaji Metković se bo vršila potom licitacije dne 5. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas z natančnejšimi pogoji je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Lašva se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 9. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave rešetk, 500 kg svinca, 45 kg konoplje za cevi, 250 m³ eternita ali salonita, 25 kg žebeljev za eternit, 30 kg usnja, 10 kg jermen, masti za usnje ter raznega usnjene blaga. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. februarja t. l. ponudbe glede dobave 180 m manesmanovih cevi, 1 planimetra ter glede dobave 1 okvirne vodne tehtnice. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 9. februarja t. l. ponudbe glede dobave naprave za signalizacijo sahta. — Dne 7. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave platna za zastave. — Dne 9. februarja t. l. pa pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za vzdrževanje varnostnih naprav. — (Pred-

metni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled). — Dne 9. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic, prometno komercialnem oddelku v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave voznoorednih knjig. — Dne 10. februarja t. l. pa pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave 8650 kg silicium brončene žice, 280 kg bakrene žice, 700 komadov bakrenih vezalnih tuljcev, 9630 kg železne pocinkane žice, 8800 komadov lesnih vijakov, 4100 komadov natikov za izolatorje in 550 komadov vijakov z matico. — (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih). — Dne 9. februarja t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani javna ustmena licitacija glede dobave 17040 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi).

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave 650 komadov čopičev za pleskanje, 1000 m vrvic za zastore, 150 m gradla za zastore, 100 m hesiana in 50 m merino platna. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave večje množine papirja. — Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave 3200 komadov nalučnikov. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede oddaje 321 komadov pil v popravilo in nasekovanje. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državne železarne Vares sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 6000 kg masti. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave manometrov, 300 kg saxola, meril, 200 komadov vodokaznih stekel in materiala za pečl. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 5. februarja t. l. ponudbe glede dobave 250 plošč železne pločevine. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 5. februarja t. l. ponudbe glede dobave jekla in orodja. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. februarja t. l. ponudbe glede dobave 50 kg antoxyda. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled). — Dne 6. februarja t. l. se bo vršila pri proviantnem odseku Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu javna ustmena licitacija glede dobave 90.000 vreč; dne 9. februarja t. l. pa glede dobave 60.000 vreč. (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku).

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263
Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič
 Veletrgovina kolonialne robe. Veleprazarna kave. Mlini za dišave
Ljubljana Dunajska cesta 33
 Gočna postrežba Ustanovljeno leta 1840 Ceniki na razpolago

Račune, memorandum, cenike, naročilnice v blokch s poljubnim številom listov, kuverte, etikete in vse druge komercialne tiskovine dobavlja hitro po zmernih cenah
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23
 TELEFON 2552 — Za večja naročila zahtevajte proračune!

KLIŠEJE
 vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše **klišarna ST-DEU**
LJUBLJANA DALMATINOVA 13

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6
 II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:
 SALDA-KONTE ŠTRACE JOURNALE ŠOLSKE ZVEZKE-MAPE
 ODJEMALNE KNJIŽICE RISALNE BLOKE I. T. D.

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**